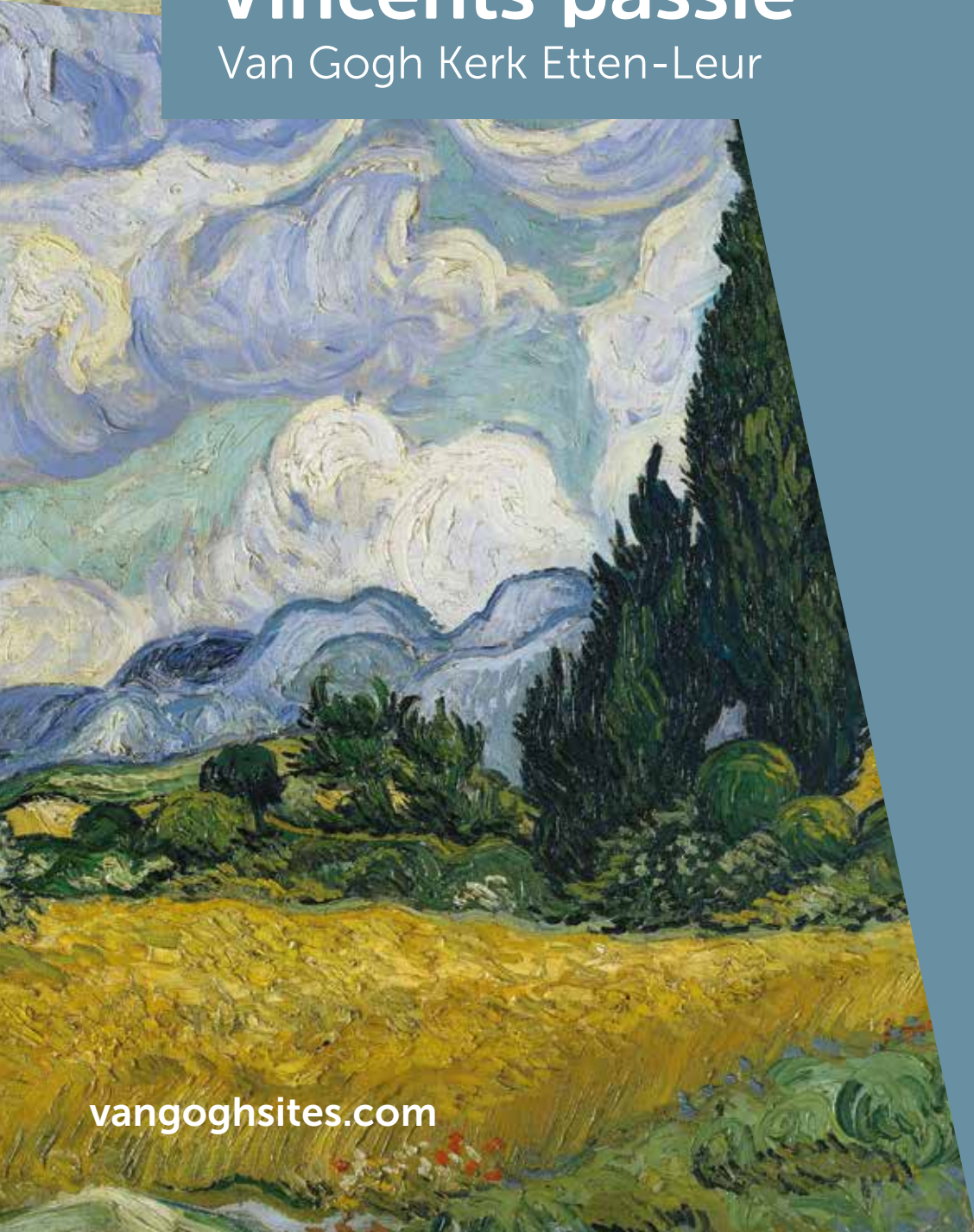

VAN
GOGH
KERK
ETTEN-LEUR

Vincent's passion

Van Gogh Kerk Etten-Leur

Inhoudsopgave

Inleiding

Becoming Vincent

Aanpak

Vincent's passion

Experience Van Gogh Kerk Etten-Leur

Vincent's passion

Impressie van de experience

Inleiding

Met veel plezier en enige trots presenteren we dit meesterwerk voor een bijzonder project. Een project dat een groot publiek laat kennismaken met het culturele erfgoed Vincent van Gogh. De beroemde schilder liet niet alleen zijn schilderijen en brieven achter, maar ook de fysieke sporen van zijn levensloop: de huizen waar hij woonde, de kerken waar zijn vader preekte, de ateliers waar hij werkte. Het erfgoed van Vincent van Gogh zien we ook in de nog steeds tastbare objecten die hij schilderde: een boerderij, watermolen of landweg. Lang bleef dit erfgoed buiten beeld. Het kwijnde soms zelfs weg. Het samenwerkingsverband van de Van Goghlocaties in Brabant, de Van Van Gogh Sites Foundation, is daarom in 2016 begonnen met het beschermen van deze Van Gogh Monumenten. En we willen dit erfgoed ook tot leven brengen, het verhaal vertellen. En precies hierover gaat het project dat nu voorligt.

Om de betekenis van het erfgoed van Vincent van Gogh voor een groot publiek toegankelijk te maken, richten we ons in het bijzonder op de Van Goghdorpen Zundert, Etten-Leur en Nuenen. In elk van deze drie Brabantse Van Gogh-musea vertellen we een ander hoofdstuk van het wordingsverhaal van de kunstenaar: *Becoming Vincent*. Dit drieluik beschrijft de ontwikkeling van Vincent van Gogh in drie fases: Vincents oorsprong & inspiratie in Zundert, Vincents passie in Etten-Leur en Vincents meesterschap in Nuenen. Met behulp van een verdiepende experience, film en rondleidingen stappen straks jaarlijks duizenden bezoekers hier bijna letterlijk in het dagelijks leven van Vincent van Gogh. Ze zijn waar hij was en ze zien wat hij zag. Ze kruipen in zijn hoofd en ervaren zijn zoektocht.

Vincents passie: deel twee van *Becoming Vincent*

Experience Van Gogh Kerk Etten-Leur

Becoming Vincent is een doorgaande verhaallijn, maar de drie locaties zijn ook los van elkaar te bezoeken. In mei 2023 werd het eerste vernieuwde museum geopend in Nuenen. In **oktober 2024** starten wij met de realisatie van het **tweede museum gewijd aan Vincents passie** en de start van zijn carrière als schilder. En waar kan dat beter verteld worden dan in Etten-Leur? Dé plek waar hij zich voor het eerst in zijn leven vestigde als kunstenaar en waar de Protestantse kerk midden in het centrum die geschiedenis zo tastbaar maakt. Het ontwerp dat we hier presenteren is gemaakt door Tinker Imagineers. Zij hebben ook de tentoonstelling in het succesvolle Van Gogh Village Museum in Nuenen gerealiseerd.

De afgelopen jaren hebben we onderzoek verricht naar het erfgoed van Vincent van Gogh in Brabant met steun van de provincie Noord-Brabant. Met in totaal 46 Van Gogh Monumenten zijn wij rijk bedeeld met betekenisvol erfgoed van Vincent van Gogh. In geen enkele andere regio heeft deze wereldberoemde kunstenaar langer gewoond en nergens heeft hij zich zo thuis gevoeld als in Brabant, zijn geboortestreek. Daarmee hebben we een uniek verhaal te delen met de wereld.

Dankzij de belangrijke bijdrage van bedrijfsleven en particulieren kunnen wij het behoud en de ontwikkeling van het Brabantse Van Gogherfgoed financieren. Nu is het tijd om het grote publiek kennis te laten maken met het bijzondere verhaal van Vincents tijd in Etten-Leur: Vincents passie. Wij nodigen u van harte uit om dit samen met ons mogelijk te maken.

Lex Besselink
Voorzitter Stichting Vincent van Gogh Etten-Leur

Frank van den Eijnden
Directeur Van Gogh Sites Foundation

Ankie de Hoon
Directeur Van Gogh Kerk Etten-Leur

Simone van der Heiden
Directeur Van Gogh Sites NV

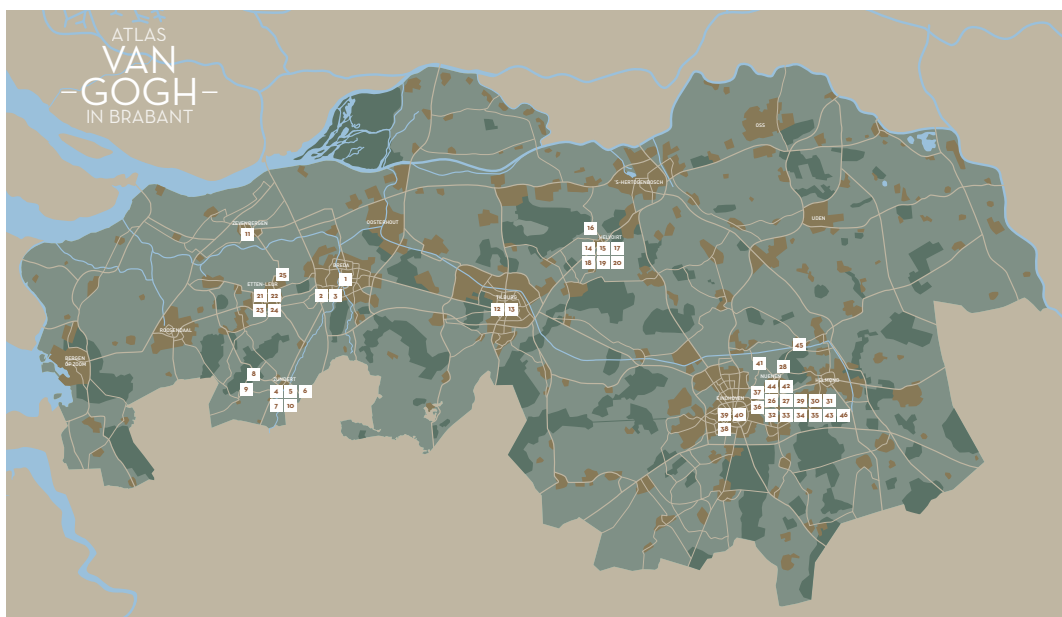
Van Gogh Monumenten

Vincent van Gogh is méér dan zijn schilderijen, tekeningen en brieven. Van het leven en werk van de kunstenaar zijn overal in Europa nog sporen aanwezig. Dit nog steeds tastbare erfgoed vertelt op een bijzondere manier de levensloop van Vincent van Gogh. Van de kerk in zijn geboorteplaats Zundert en de pastorie in Nuenen in Nederland, tot aan de psychiatrische inrichting van Saint-Rémy en Herberg Ravoux in Auvers-sur-Oise in Frankrijk.

Niet alleen woon- of verblijfplaatsen behoren echter tot het erfgoed van de kunstenaar. Ook dat wat hij schilderde en nog steeds tastbaar aanwezig is: de watermolen, de laan met knotwilgen, een dorpsgezicht, de brug, een boerenschuur, het café in de nacht. De Van Gogh Sites Foundation doet hier onderzoek naar, publiceert kennis en inzichten en geeft het erfgoed door aan de volgende generaties.

Een wetenschappelijk team onderzoekt de betekenis van de verschillende erfgoedlocaties en kent de status Van Gogh Monument toe. Vervolgens zetten we ons als foundation in voor beheer, behoud en vindbaarheid van deze monumenten. In Brabant zijn nu 46 Van Gogh Monumenten geselecteerd.

De Van Gogh Sites Foundation, waarin de Brabantse Van Goghlocaties samenwerken, zorgt er met haar werk voor dat het nog aanwezige Van Gogh-erfgoed behouden blijft en mensen wereldwijd nog generaties lang in de voetsporen kunnen treden van een van de meest geliefde kunstenaars ooit: Vincent van Gogh.

Een Brabantse Europeaan

Vincent van Gogh is een Europeaan. Hij spreekt zijn talen, woont en werkt in wereldsteden als Parijs en Londen, hij studeert in Amsterdam en Brussel. Hij predikt in de Belgische mijnstreek de Borinage, schetst de verlaten heide in Drenthe en maakt honderden tekeningen en schilderijen in het zonnige Zuid-Franse Arles. Van Gogh woont op verschillende plaatsen in Nederland, België, Engeland en Frankrijk.

Vincent van Gogh is een bron van inspiratie voor het Europa van nu. Zijn aangrijpende levensverhaal raakt veel mensen in het hart, waaronder heel veel jongeren. Zijn zoektocht naar zijn plaats in de samenleving, zijn strijd met zijn gevoelens, de gedrevenheid om iets te betekenen.

Vincents worsteling is invoelbaar voor mensen van alle tijden, leeftijden ongeacht hun herkomst. Maar ook zijn openheid voor het nieuwe - het andere - is een voorbeeld voor velen. Overal in Europa waar hij woont en werkt, verlegt hij zijn eigen grenzen en vanuit die open en onderzoekende houding is hij van onschatbare waarde voor de ontwikkeling van de Europese moderne kunst.

Vincent van Gogh,
De witte boomgaard, 1888.
Van Gogh Museum, Amsterdam
(Vincent van Gogh Stichting)

Doelen en resultaten

Voor de in dit plan geschetste nieuwe expositie gelden duidelijke doelstellingen. De belangrijkste opgave van de Van Gogh Sites Foundation is dat we het erfgoed van Vincent van Gogh beschermen, behouden en aan komende generaties doorgeven.

1. Mensen bereiken

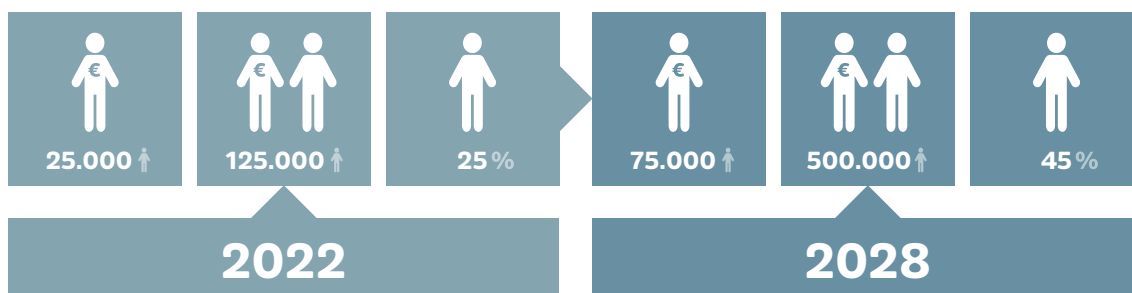
We willen het Van Gogherfgoed behouden en doorgeven aan toekomstige generaties. Mensen moeten daarvoor de betekenis van dit erfgoed leren kennen. Daarom willen we met onze exposities zoveel mogelijk mensen bereiken.

2. Kwaliteitsimpuls

We willen een grote kwaliteitsimpuls geven aan de wijze waarop het verhaal wordt verteld: hoogwaardige, maar toegankelijke exposities die mensen uit de hele wereld kunnen inspireren.

3. Concrete resultaten

Van 25.000 betalende bezoekers in 2022 naar 75.000 in 2028. Van 125.000 bezoekers in totaal aan de Van Gogh Monumenten (betaald en niet betaald) in 2016 naar 500.000 in 2028. Van 25% internationale bezoekers in 2022 naar 45% internationale bezoekers in 2028.

Doelgroepen

De Brabantse Van Gogh-musea zijn zeer toegankelijk voor een brede, cultureel geïnteresseerde doelgroep. Van Gogh is wereldwijd een van de meest populaire kunstenaars die met zowel zijn werk als met zijn levensverhaal veel bezoekers trekt. De Van Gogh Sites Foundation richt zich op verschillende doelgroepen en markten.

Bezoekers uit de regio

Dit zijn recreatieve bezoekers, veelal middelhoog en hoogopgeleide gezinnen met kinderen uit de eigen regio (15 km), scholieren en ook seniorenverenigingen die de Van Gogh-musea in georganiseerd verband bezoeken. Ook families van kenniswerkers die in de regio verblijven, vormen een belangrijke doelgroep.

Bezoekers uit Nederland

Dit zijn dagtoeristen, die zowel individueel als in georganiseerd verband de Van Gogh-musea bezoeken. Deze bezoekers worden bereikt door inzet van de Van Gogh Sites Foundation middels collectieve marketingcampagnes, samenwerking met VisitBrabant en cross-promotie en cross-selling met andere culturele en vrijetijdsinstellingen uit de regio. Ook wordt er actief samengewerkt met de overige Van Goghlocaties en musea in Nederland zoals Van Gogh Drenthe.

Internationale toeristen

Dit zijn voornamelijk de oudere bezoekers uit België en Duitsland die museumbezoek combineren met fietsen en wandelen in Brabant. Daarnaast is er veel belangstelling vanuit jongvolwassenen uit Italië en Spanje. De verder gelegen markten zoals de VS en de Aziatische markt zijn herstellende na de coronapandemie. Voor Etten-Leur ligt er een bijzondere kans om de rivercruise-markt van Willemstad te combineren met een bezoek aan het vernieuwde Van Gogh-museum. Deze bijzondere en voor het museum lucratieve markt zien we ook in Nuenen weer terug in combinatie met Venlo en Heusden. Voor deze marktwerking is met name de inzet van VisitBrabant van groot belang.

Becoming Vincent
Aanpak

We vertellen Becoming Vincent in drie belangrijke fases:

- Vincents oorsprong & inspiratie in Zundert
- Vincents passie in Etten-Leur
- Vincents meesterschap in Nuenen

Vincent van GoghHuis Zundert

"O dat Zundert, de gedachte daaraan is soms bijna al te sterk."

Zundert is met recht het begin van Vincent van Gogh; hij is er geboren, brengt er het grootste deel van zijn jeugd door. Hier vat hij een grote en blijvende liefde op voor de onderwerpen die hij later kiest voor zijn tekeningen en schilderijen. De hardwerkende boeren op het land, de bloemen, akkers en boomgaarden zijn de motieven waartussen hij is opgegroeid. Niet alleen de uitgestrekte natuur in de omgeving, maar ook de cultuur van het gezin en het dorp vormen Vincent sterk. Niet alleen als mens, maar ook als toekomstig kunstenaar. Al in Zundert is Vincent een buitenstaander: hij groeit op in een hecht protestants gezin in een overwegend katholieke omgeving, als de zoon van een notabele in een boerengemeenschap. Ook al keert hij zich later van zijn achtergrond af, zijn jeugd in Zundert is altijd de bron van gelukkige herinneringen gebleven.

Van Gogh Kerk Etten-Leur

"ik hoop zooveel studies te maken als ik maar kan want dat is het zaad waar later teekeningen van komen" Vincent aan Theo, april 1881

Etten betekent een dramatisch keerpunt in Vincents leven: hij besluit kunstenaar te worden. Hij heeft door Europa gezworven en gezocht naar zijn plek en bestemming in het leven. Hier beleven we zijn strijd met de verwachtingen van zijn familie, met zijn gevoelens, met het geloof en met zichzelf. Met enorme gedrevenheid probeert hij in zijn eerste atelier het tekenen onder de knie te krijgen.

Van Gogh Village Museum Nuenen

"Als ik zeg dat ik een boerenschilder ben, dat is werkelijk zoo en zal U wel meer blijken in 't vervolg, ik voel mij thuis daar." Vincent aan Theo, april 1885

De laatste twee jaar dat Vincent in Brabant is, verblijft hij in Nuenen. Hij tekent en schildert alsof hij haast heeft: landschappen met knotberken, de ruïne van de oude kerk, de tuin van de pastorie in de sneeuw. Hij tekent de boeren en de thuiswevers in hun armoedige huisjes. In Nuenen bekwaamt hij zich als figuurschilder. Hij maakt talloze studies van koppen van het volk. Het zijn oefeningen voor zijn indrukwekkende eerste meesterstuk van een boerengezin aan de maaltijd: De aardappeleters. Ook in Nuenen is de relatie met zijn familie en de omgeving moeizaam. De pastoor van de roomskatholieke kerk verbiedt de mensen nog langer voor hem te poseren. De ongedurige en onaangepaste Vincent kan zich niet langer handhaven in het Brabantse dorp. Hij vertrekt, via Antwerpen, naar Parijs om daar de nieuwe schilderkunst te ontdekken. Hij keert nooit meer terug naar Nederland. Maar zijn liefde voor Brabant blijft voortbestaan.

Brabant als inspiratiebron

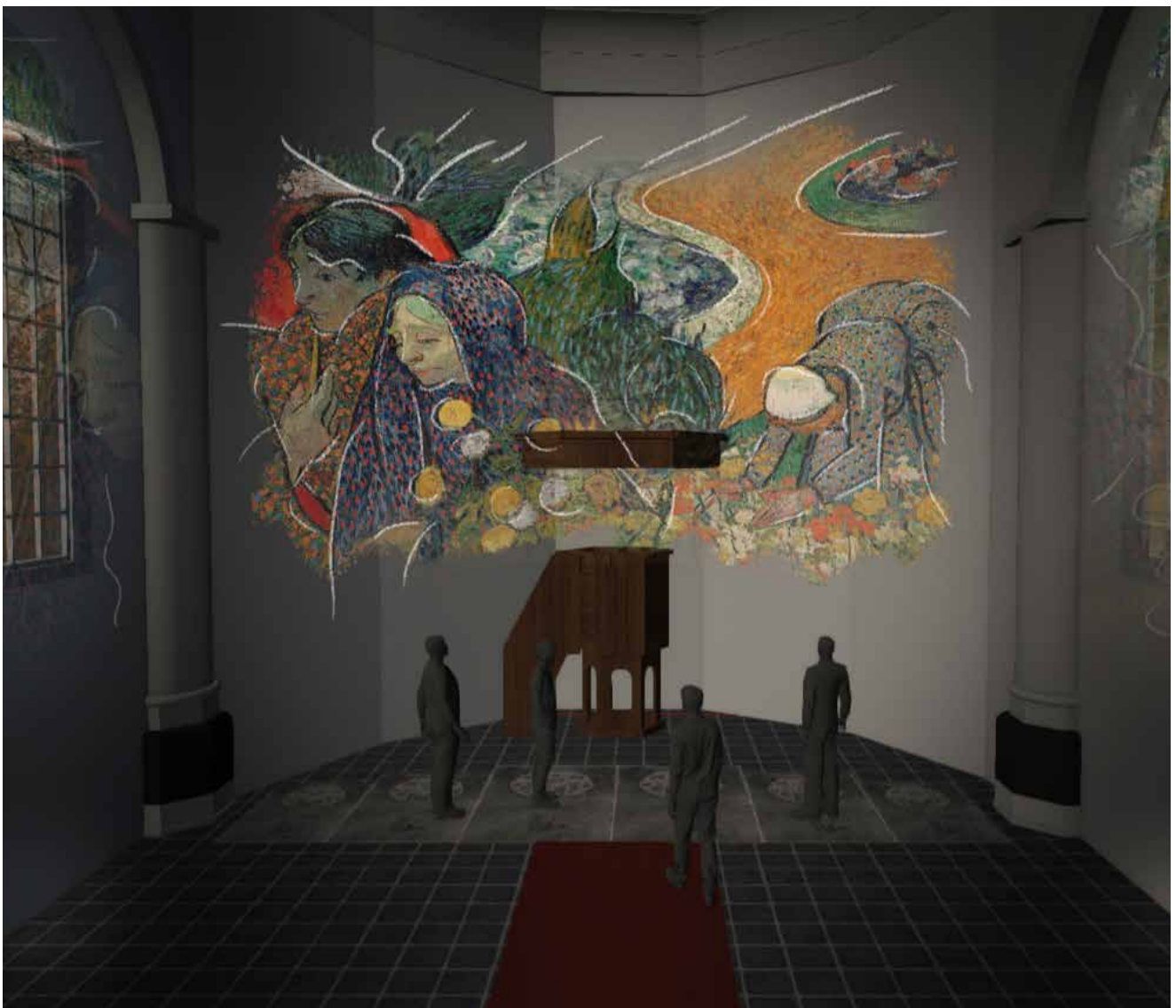
Vincent van Gogh is - als mens en als kunstenaar - gevormd door de omgeving waar hij is opgegroeid. Tijdens zijn korte, maar productieve periode als kunstenaar keert hij steeds terug naar de thema's die hem boven alles inspireren: het landschap en het boerenleven. Zijn leven lang dacht hij met weemoed terug aan het Brabant van zijn jeugd. Vincents overtuiging, lef en volharding inspireren tot op de dag van vandaag ook nieuwe generaties. Deze hoogtechnologische regio is volop in transitie en daagt ons uit opnieuw met de ogen van Van Gogh te kijken en net zoveel wilskracht aan de dag te leggen in het zoeken en vinden van nieuwe oplossingen.

Beleving

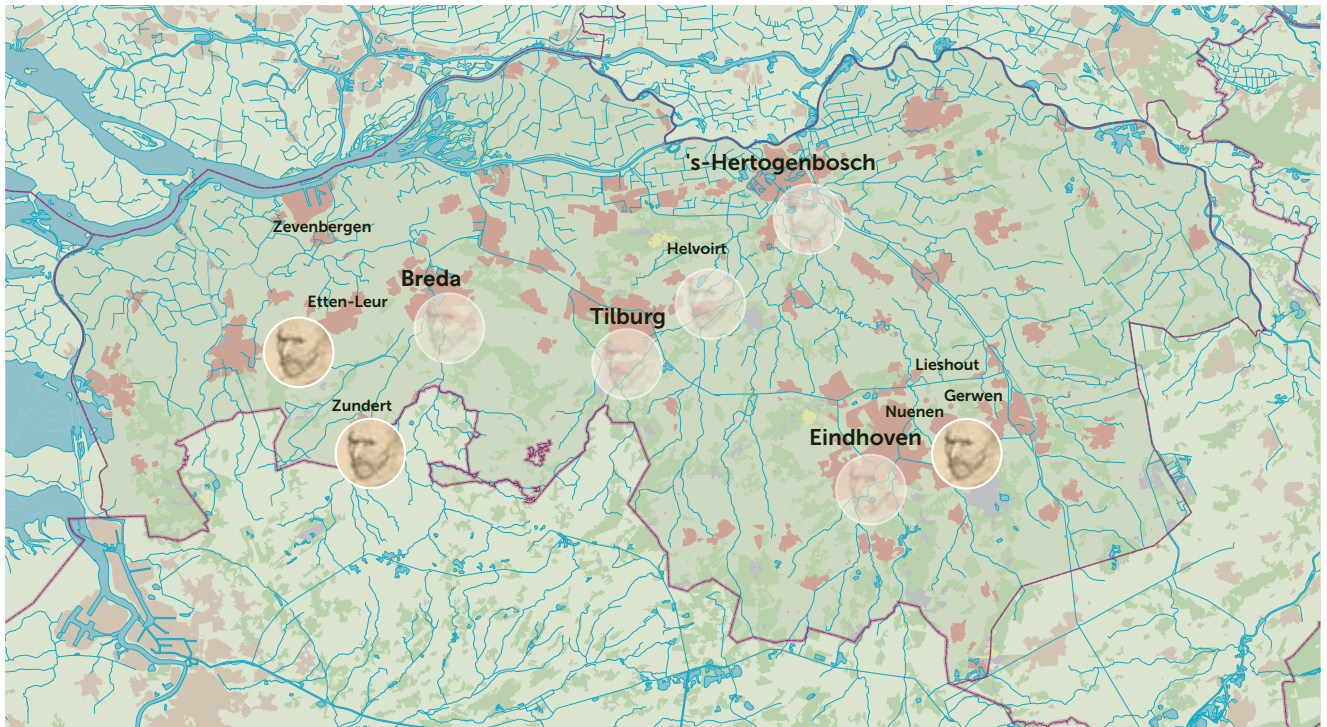
Om een kwalitatief hoogstaande ervaring te bieden aan bezoekers uit binnen- en buitenland zijn vernieuwende concepten voor de drie Van Goghlocaties ontwikkeld. De belangrijke hoofdstukken uit Vincents leven worden verteld op de plaatsen waar ze zich hebben afgespeeld.

Door moderne en beproefde technieken in te zetten en te combineren, zoals video mapping en maquettes, wordt het verhaal van Vincent van Gogh verrassend verteld. Fijnzinnige, gedetailleerde presentaties bieden ruimte voor verdieping en verwondering. Meeslepende en overdonderende audiovisuele ervaringen dompelen de bezoekers onder in het fysieke en mentale landschap van Vincent van Gogh.

Van Gogh Heritage Timeline

De drie Brabantse Van Gogh-musea zijn inhoudelijk verbonden. Op alle drie de locaties is een Heritage Timeline te vinden die laat zien welk hoofdstuk in het verhaal van Vincent van Gogh waar verteld wordt. Dit zorgt voor de herkenbaarheid van en de verbinding tussen de Brabantse Van Gogh Monumenten.

Film *Becoming Vincent*

De film *Becoming Vincent* wordt op de drie locaties getoond als omlijsting van het bezoek. De film toont de bredere context van Vincents leven en werk. We zien de grote verbanden tussen het landschap en de omgeving van Vincents jeugd en de thema's in zijn werk.

Becoming Vincent plaatst Van Gogh in zijn tijd, bij zijn familie en op het Brabantse platteland. We volgen zijn ontwikkeling als kunstenaar op de voet. De film laat bezoekers voelen dat ze bij de oorsprong van Van Gogh zijn, en dat zijn erfgoed hier nog tastbaar is.

Vincent's passion

Experience Van Gogh Kerk Etten-Leur

Experience: Vincents passie in de Van Gogh Kerk

De voor Van Gogh zo belangrijke kerk leent zich bij uitstek om in de ziel van de kunstenaar te kruipen. Eenmaal binnen in de kerk nemen we een kijkje in zijn hoofd, in zijn herinneringen. Met hoogwaardige videomapping techniek, ondersteund door multichannel muziek, wordt de bezoeker het universum van een genie binnengetrokken. Na deze indrukwekkende 15 tot 20 minuten durende ervaring kan de bezoeker de toren en de omgeving verkennen en zo in de voetsporen van Vincent treden.

Sense of place

De kerk en de omgeving zijn een betekenisvolle plek voor dit verhaal. Van Goghs vader predikte in deze kerk, in deze preekstoel. Achter de kerk lag vroeger de pastorie met Van Goghs eerste atelier. In het schuurtje naast de kerk maken we een impressie van het atelier.

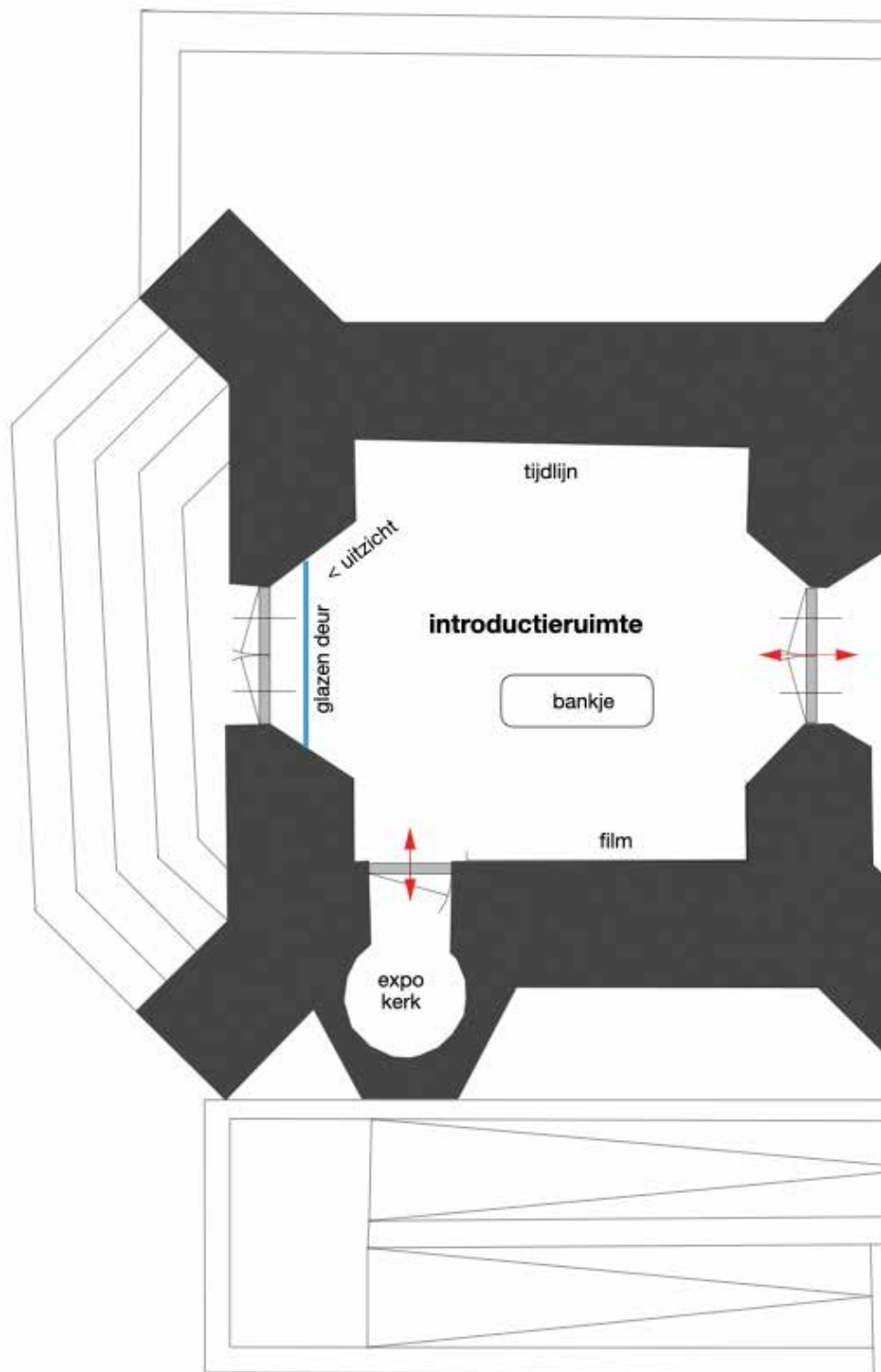
Visualisatie atelier

Buitengebied als onderdeel van de museale beleving

De ruimte tussen kostershuisje, het "atelier" en de Van Goghwand wordt onderdeel van bezoek om te benadrukken dat het museum in Etten-Leur ook letterlijk op straat ligt. Ook wordt de overige ruimte direct om de Van Gogh Kerk zo ingericht dat het dezelfde kwalitatieve uitstraling heeft als de beleving binnen en de totaalervaring versterkt. Bovendien kan het bezoek aan de Van Gogh Kerk gecombineerd worden met een bezoek aan Museum Kunst van het Leven gelegen in het historische Paulushofje. Daar geeft de Van Gogh Boerenkamer een indruk van het Etten-Leur uit de tijd dat Vincent van Gogh er woonde en werkte. De korte wandeling over de historische Markt naar het hofje wordt zo onderdeel van de erfgoedbeleving.

Toren begane grond

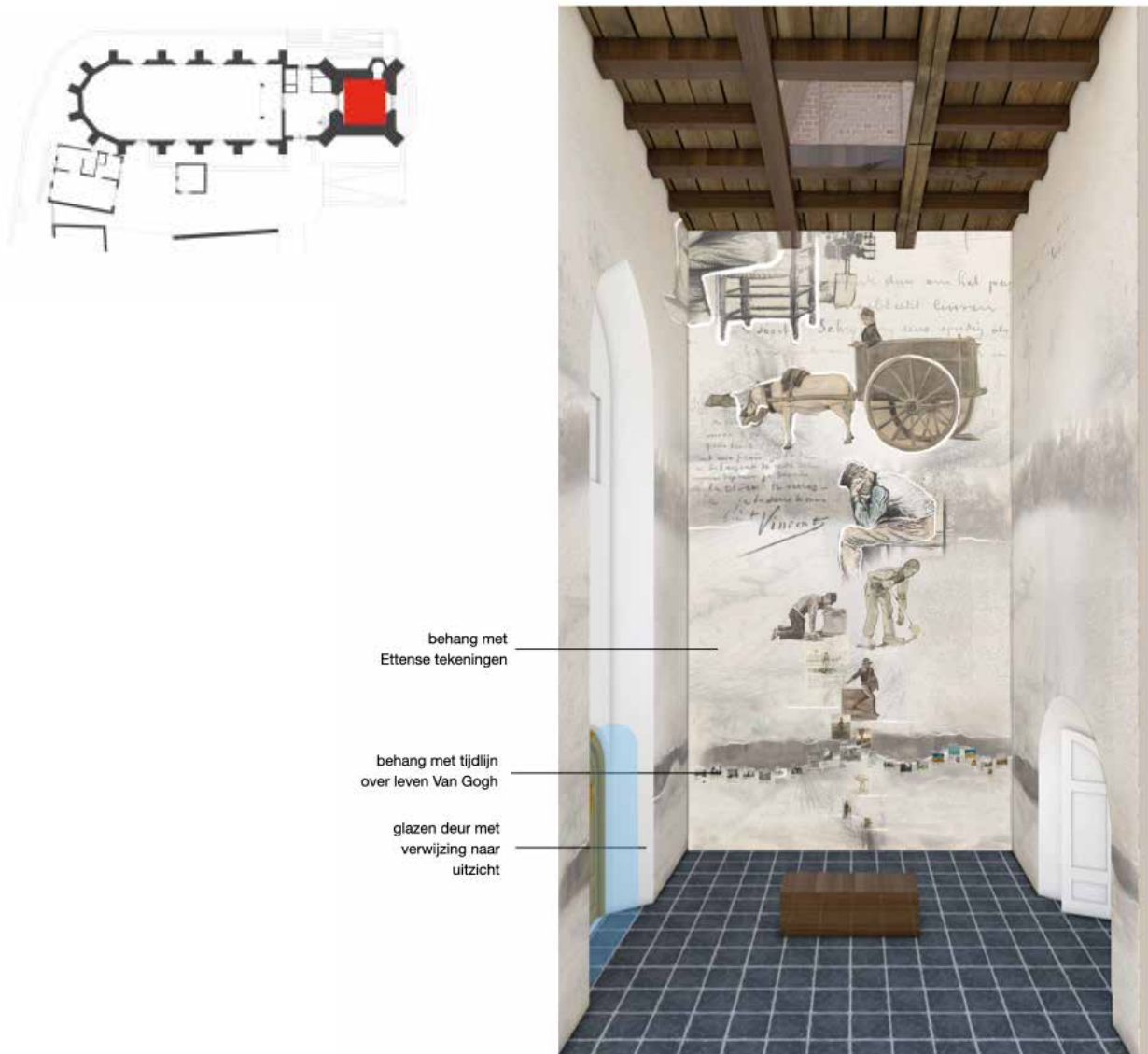
Omlijsting van het bezoek

De begane grond van de monumentale hoge toren is een prachtige plek voor een introductie en het versterken van de sense of place.

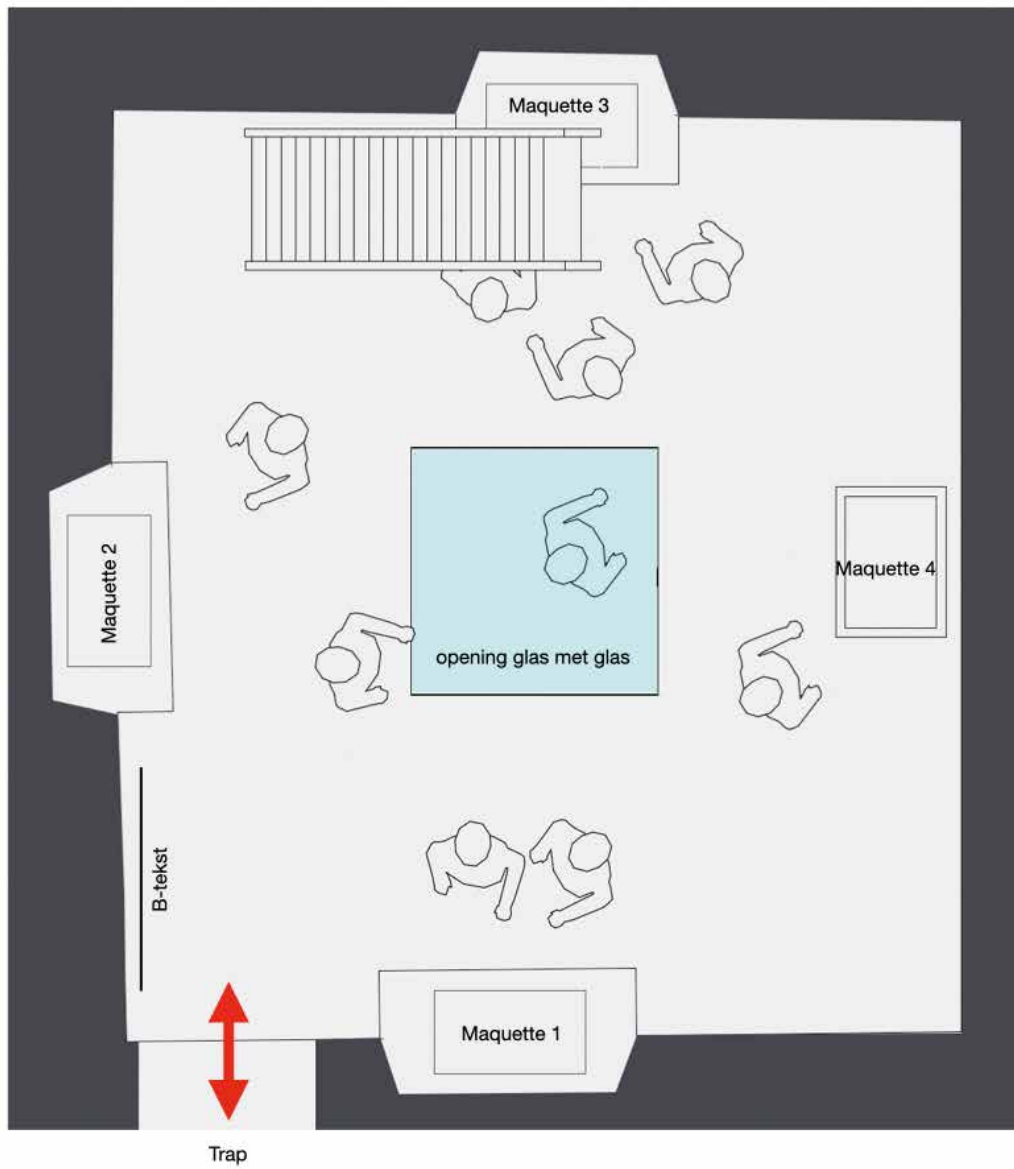
Als omlijsting van het bezoek tonen we een Timeline die het levenspad van Vincent van Gogh laat zien. Zoals eerder beschreven wordt op de begane grond van de toren bovendien de film *Becoming Vincent* vertoond. Deze twee inhoudelijke onderdelen worden op alledrie de Brabantse locaties getoond.

De buitendeur van de toren wordt voorzien van een glazen deur. Het biedt uitzicht op de plek waar de pastorie en het atelier van Van Gogh stond. Nu staat er een standbeeld in een groen perceel. We verwijzen hiernaar met beeld en tekst op de wand.

Een klein deurtje biedt toegang tot een wenteltrap. Deze leidt naar de eerste verdieping waar bezoekers de bouwhistorie van de kerk kunnen zien aan de hand van maquettes.

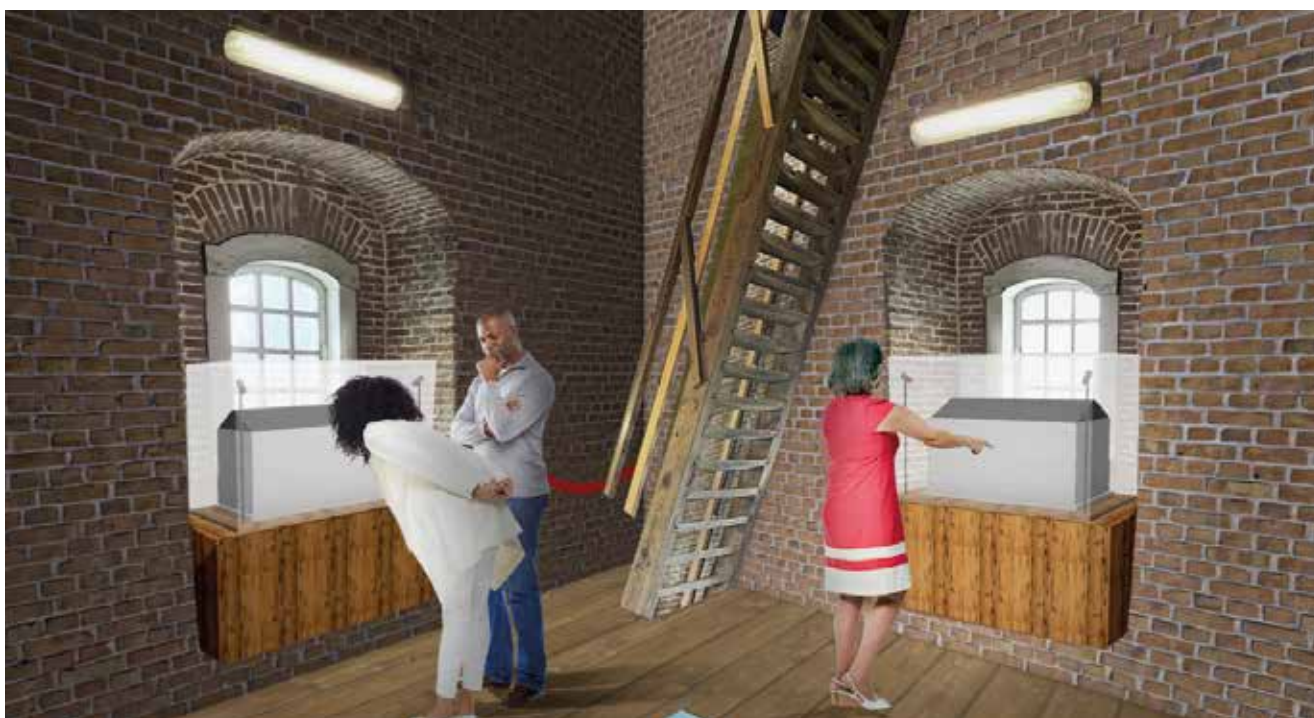
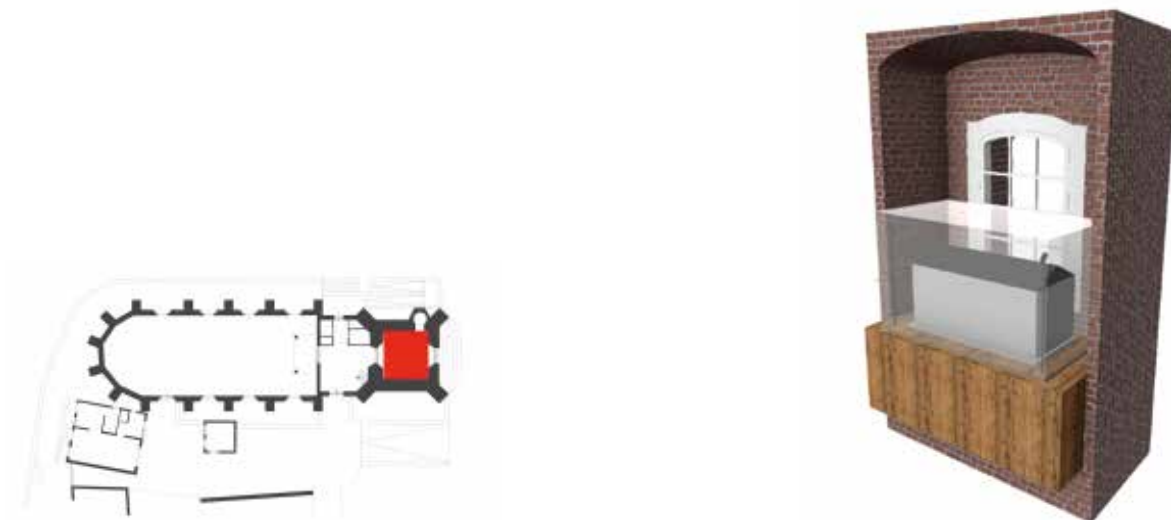
Toren eerste etage

Bouwhistorie

Omdat de ruimte klein is, worden de sokkels voor de maquettes in raamnissen ingebouwd. Er komen kappen overheen tegen vocht en stof. Spots van boven zorgen voor uitlichting.

Drie maquettes tonen de ontwikkeling van de kerk en één toont het pastoriehuis met het atelier van Vincent ernaast. Elke maquette wordt voorzien van een tekst die de bouwhistorie toelicht, al dan niet met ondersteunende bouwtekeningen.

Model presentaties

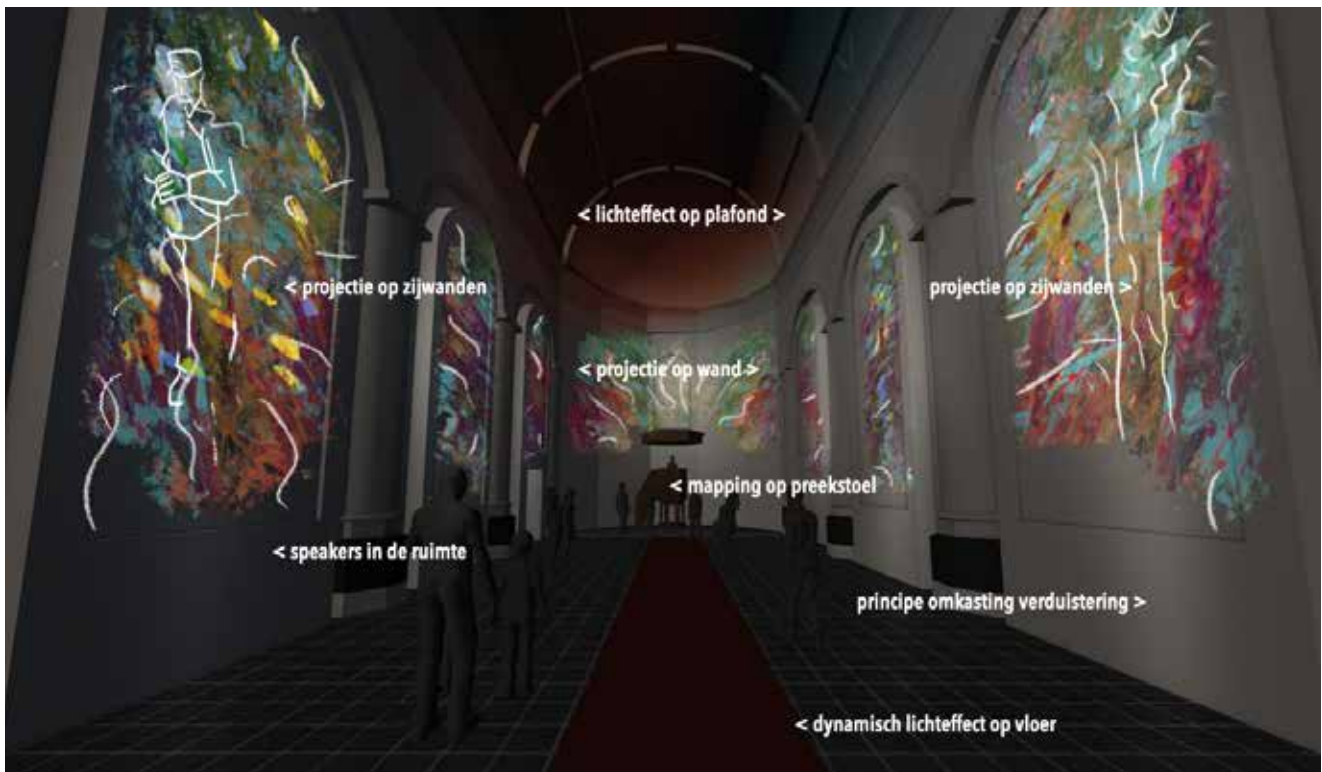

Vincent's passion

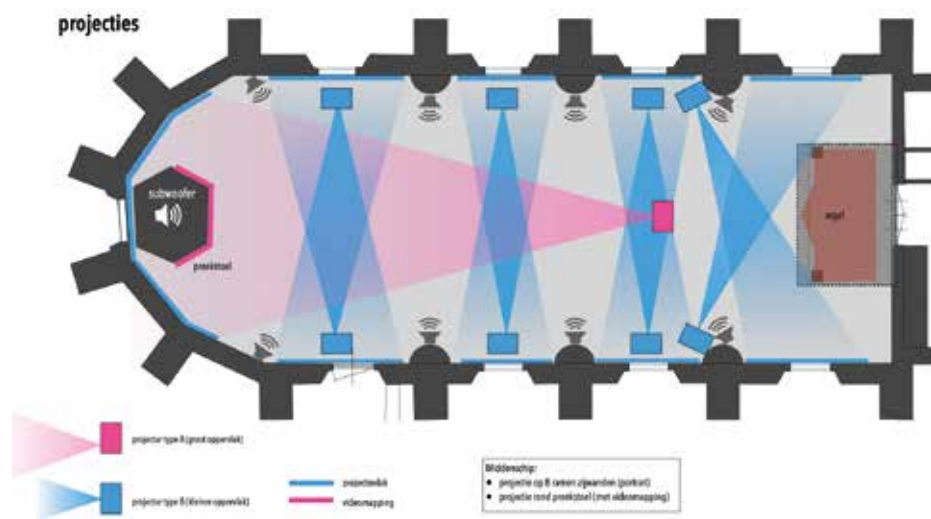
Impressie van de experience

Uitgangspunten experience

- 3 talen: NL, EN, DU
- voice over via GuideID met koptelefoon
- projecties zijwanden & achterwand via 9 projectoren
- sferische soundscape van muziek & sound design via multichannel speakers in de ruimte
- lichteffecten op plafond en vloer
- ± 15 minuten getimedede show
- ± 5 minuten bezichtiging kerk
- verduistering van de kerk wordt voorzien door de aannemer

” Ik hoop zooveel studies te maken als ik maar kan want dat is het zaad waar later teekeningen van komen.”

Vincent aan Theo, april 1881

Stichting Van Gogh Etten-Leur

De stichting heeft tot doel Etten-Leur op de kaart te zetten als Van Gogh-gemeente en een breed (inter)nationaal publiek kennis te laten nemen van het feit dat Etten in 1881 een omslag betekende in het leven van Vincent van Gogh: hier begon hij zijn artistieke loopbaan, hier liet hij zich voor de allereerste keer registreren als kunstschilder en hier had hij zijn allereerste atelier.

Door letterlijk in zijn voetsporen te treden ervaren steeds meer bezoekers dat zij dichterbij Vincent kunnen komen, als mens en als beginnend kunstenaar. Zo draagt de stichting binnen het samenwerkingsverband Van Gogh Sites Foundation bij aan een versterking van de vrijetijdseconomie in Brabant en in de regio West-Brabant en Etten-Leur in het bijzonder.

Van Gogh Sites Foundation

De stichting zet zich in voor het behoud en de ontwikkeling van het Van Gogherfgoed en wil de maatschappelijke en economische betekenis ervan vergroten met tentoonstellingen, educatieve programma's in en rondom de Van Gogh Monumenten. Daarbij staan het levensverhaal van de schilder en de relevantie ervan voor huidige en toekomstige generaties centraal. De Van Gogh Sites Foundation is de organisatie waarin de Brabantse Van Goghlocaties samenwerken, met Van Gogh Sites NV en het Van Gogh Brabant label. Provincie Noord-Brabant, ASML en Brabant C zijn vaste partners van de Van Gogh Sites Foundation. De stichting werkt bovendien nauw samen met Van Gogh Nationaal Park en met de Europese Van Goghmusea en -erfgoedlocaties, verenigd in Van Gogh Europe.

Bijdragen aan het behoud van het Van Gogherfgoed in Brabant?

Op vangoghsites.com vindt u uitgebreide informatie. U kunt ook direct contact opnemen via info@vangoghsites.com. We gaan graag met u in gesprek. Heeft u belangstelling voor een bezoek aan het Brabantse Van Gogherfgoed? Bekijk de mogelijkheden op vangoghbrabant.com.